

СОЁЛЫН ЯАМ

**О.ЖАМЬЯН ГҮНГИЙН НАЙРУУЛСАН
ХЭЛ ЗҮЙН БИЧГҮҮД**

Ш

Улаанбаатар

2022

О.Жамьян гүнгийн найруулсан хэл зүйн бичгүүд

СОЁЛЫН ЯАМ

**О.ЖАМЬЯН ГҮНГИЙН НАЙРУУЛСАН
ХЭЛ ЗҮЙН БИЧГҮҮД
Ш**

Эрхэлсэн:

Доктор Э.Пүрэвжав

Монгол бичгээс хөрвүүлж галигласан:

Э.Оюунтунгалаг, М.Очирцэнд

Тайлбар зүүлт хийсэн: Э.Пүрэвжав, Б.Лхагважав

ISBN: 978-9919-9852-7-1

Оршил

Тус цагаан толгойг 1922 оны эхээр бичжээ. Тус зохиолын төгсгөлийн үгэнд “эгэл миний мэтэд өчүүхэн тус бүхийг горилж Монгол улсын Судар бичгийн хүрээлэнгийн эрхэлсэн сайд хэмээх хүн нэрийг хүлээсэн халх Монголын доорд нэгэн бичээч Жамьян хэмээгдэх бээр бичвэй. Монгол улсын Олноо өргөгдсөний арван хоёрдугаар он бөгөөд арван тавдугаар сайтар гарсан хэмээх гал туулайн доторх их хэнгэрэг хэмээх усан нохой жилийн цагаан сар, европын нэгэн мянган есөн зуун хорин хоёрдугаар он бөгөөд аргын улирлын хоёрдугаар сарын элдэв сайн учрал бүрдсэн тохиолт сайн өдрөө” хэмээн тун ч тодорхой бичжээ. Онходын Жамьян гүн өөрийн зохиол бүтээлдээ дурдсан он цагийг арга, билгийн тооллын аль алинаар нь бичиж, шинэ хуучин цаг солигдон бүхий тэр цагт авч хэрэглэх хэн бүхэнд хялбар байлгахаар зорьж байсныг энэхүү төгсгөлийн үгээс харж болно.

Энэхүү зохиол нь өмнөх хоёр хэл зүйн бичгээ засаж, нийтэд сургах, хэрэглэхэд хялбар болгосон хувилбар юм. Зохиолын эхэнд Чойжи-Одсэрийн эмхэтгэн найруулсан зуун үсгийг жагсаажээ. Үргэлжлүүлэн “хойно нэмсэн олон үсгүүдийн дотроос монголчуудад олонтоо хэрэглэсээр бүхий хэдэн үсгийг нэмж бичвээс ийн буюу” хэмээгээд “ш, ф, гадаад үгийг з, ц, хөндий х, лха” үсгүүдийг долоон эгшгээр хувилган бичжээ. Мөн уламжлал ёсоор эр, эм, эрс үсгийн ялгал, нэг үгэнд хамт орох болон хамт орохгүй дүрмийн тухай тайлбарласан байна.

Эгшиг үсэг хийгээд гийгүүлэгч үсгийг эгшгээр амь өгөхийн тухайд “А-ийн төрлийн долоон үсэг болбоос үсэг бүрд эгшиг болж амь оруулах тул эгшиг үсэг хэмээхүй. Үлгэрлэн үзүүлбээс “н”-д “о, у” үсэг амь орж “но, ну” болох мэтийг өгүүлжүхүй” хэмээн бичсэн нь өмнөх үеийн хэл зүйн бичгүүдэд бичиж ирсэнтэй адил, нэгэн жишээгээ хуулаад тавьсан мэт боловч “на” үсэг гэж бичилгүй “н” хэмээн бичсэн нь сонирхол татаж байна. Монгол хэл, бичгийн судлаачид Сажа бандида Гунгаажалцан 1243 онд монгол бичгийн анхны хэл зүйн бичиг “Зүрхэн толт”-оо бичихдээ монгол бичгийн цагаан толгойг авианы бичгээс “на, нэ, ни” гэхчлэн үеийн бичгийн маягтай болгон шинэчлэн найруулсан гэж үздэг. Тэгвэл Жамьян гүн үүнийг буцаан авианы бичгийн тогтолцоо руу хөтлөх оролдлого хийсэн байж магадгүй байна.

Агшилга, эгшлэг, давхар дэвсгэр, нэрийн нөхцөл, сул үг, “д”, “т” үсэг харь үгэнд хэрхэн орох тухай өмнөх зохиолуудтайгаа адилхан тайлбар бичжээ.

МОНГОЛ ҮСГИЙН ЦАГААН ТОЛГОЙ ОРШВОЙ

а на ба га ха ма ла жа са да та жа ца йа ва
о но бо го хо мо ло ро со до то жо цо йо
у ну бу гу ху му лу ру су ду ту жу цу йу
и ни би ги хи ми ли ри си ди ти жи ци йи
э нэ бэ гэ хэ мэ лэ рэ сэ дэ тэ жэ цэ йэ вэ
ө нө бө гө хө мө лө рө сө дө тө жө цө йө
ү нү бү гү хү мү лү рү сү дү тү жү цү йү

Энэ манай монголын анхны нэгэн зуун үсэг болой. Хойно нэмсэн олон үсгүүдийн дотроос монголчуудад олонтоо хэрэглэсээр бүхий хэдэн үсгийг нэмж бичвээс ийн буюу.

ша па за ца ха лха
шо по зо цо хо лхо
шу пу зу цу ху лху
ши ди зи ци хи лхи
шэ пэ зэ цэ хэ лхэ
шө пө зө цө хө лхө
шү пү зү цү хү лхү эдгээр болой.

Монголын үсэг дор эр хэмээх чанга, эрс хэмээх саармаг, эм хэмээх хөндий гурван ялгал буй. Аль буй хэмээбээс нэгдүгээр, хоёрдугаар, гуравдугаар нь эр. Дөрөвдүгээр нь саармаг. Тавдугаар, зургаадугаар, долдугаар нь эм үсэг болой. Эр эм хоёр үсгийг нэгэн үгэнд хавсран бичиж үл болмуй. Эрс үсгийг эр ба эм хоёр үсгийн алинд боловч хавсран бичиж болох тул саармаг үсэг хэмээсэн болой.

“а”-гийн төрлийн долоон үсэг боловч үсэг бүрд эгшиг болж амь оруулах тул эгшиг үсэг хэмээмүй. Үлгэрлэн үзүүлвээс “н”-д *о у* үсэг амь оруулж *но ну* болох ба “н”-д *ө ү* үсэг амь орж *нө нү* болох мэтийг үзүүлжүхүй. Эдгээр долоон үсэг тийнхүү үсэг бүрийн эгшиг болох тул уг дүрээр бичгийн дунд ба адагт бичиж үл болмуй. Аливуудад дэвсгэр болж орох арван нэгэн үсэг буй аль буй хэмээбээс *на ба га ма ла ра са да йа уа*-аас гадна инхлэг лүгээ арван нэг болой. Инхлэг хэмээх нь *нг* үсэг дэвсгэр болж орохыг үзүүлжүхүй. Дэвсгэр болж орохуйн ёсон нь аливаа үсгийн дунд ороход *на ма ла са* дөрөв нэгэн ацагаар, *ба ра* болбоос ацаггүй, *га* хоёр ацагтай, *да* гэдэсний доор нэгэн ацаг, *йа* хоёр урт ацаг, *уа* нэгэн гэдэс, *нг* болбоос “г”-ийн хагас толгойн дээр нэгэн ацаг үйлдэж тус тус дагамуй. Үүний дотроос “га” үсгийг дэвсгэр болгож бичихүйд эр эмийн эрхээр ялгаж эр үсэгт дэвсгэр болохыг агшлага, эм ба саармаг үсэгт дэвсгэр

болохыг эгшлэг хэмээмүй. Үлгэрлэн үзүүлвээс. Агшлага хэмээх үсгийн *аг* нь “а”-д агшлага дэвссэн ба эгшлэг хэмээх үсгийн *эг* нь “э”-д эгшлэг дэвссэн мэтээр үлгэрлэж бусдыг мэдэгдэхүй. Эдгээр арван нэгэн үсгийг аливаа үсгийн адагт дэвсгэр болж орохыг үлгэрлэн үзүүлбээс: *ан аб аг эг ам ал ар ав анг* мэт хийгээд саармаг үсэгт болбоос *га* дэвсгэрийг уг үгийг толгойлсон үсэг эр эмийн эрхээр агшлага эгшлэг хоёр үсгийн алин зохихийг нь өгөхүйд ашиг түшиг мэтээр бичмүй. “на” дэвсгэрийг үсгийн дунд бичихүйд нэгэн ацаг үйлдмүй хэмээх боловч *жа ца та да* мэт үсгийн дээр бичмүй. Үлгэрлэн үзүүлвээс *унжилга, онц, хүнд* мэтийг өгүүлжүхүй. Бусад үсгийн дээр заахүйд цөм инхлэг бичмүй. Бас давхар дэвсгэр хэмээх үсгийн ёсон нь *на га ма ла ра са да* энэ долоон дэвсгэр үсгийн дээр “йа”-г хоёр урт ацаг үйлдэж дэвсгэрлэхийг өгүүлжүхүй. Үлгэрлэн үзүүлбээс *айн айг айм айл айж айс айд* мэт болой. Бас дагах үсгийн ёсон нь -йи -йин -бар /-бэр/ энэ гурав болбоос бүх дэвсгэр үгүй үсэг ба *йа ва* хоёр дэвсгэр үсгийг дагамуй. -у болбоос ганц *на* дэвсгэр үсгийг дагамуй. -и -ийар /-ийэр/ -ийан /-ийэн/ болбоос *йа ва* хоёроос бусад есөн дэвсгэр үсэг бүгдийг дагамуй. -ун болбоос *на йа ва* гурваас бусад найман дэвсгэр үсэг бүгдийг дагамуй. Бас -даган -дэгэн, -таган -тэгэн, -ану -инү -дур /-дүр/ -тур /-түр/ -луг-а -лүгэ, -нугуд -нүгүд, -юуган -юүгэн энэ арван дөрвөн үсэг, ямар үсгийг дагамуй хэмээвээс -таган -тэгэн -тур /-түр/ гурав нь *ха ба ра са да* таван дэвсгэр үсгийг дагамуй, -даган -дэгэн -дур /-дүр/ гурав нь бусад дэвсгэр үсгүүд ба дэвсгэр үгүй үсгүүд бүгдийг дагамуй. Бас дахин ялгаваас, -даган -таган -ану -луга -нугуд -юуган энэ зургаа цөм эр үсгийг дагамуй, -дэгэн -тэгэн -инү -лүгэ -нүгүд -юүгэн энэ зургаа цөм эм ба саармаг үсгийг дагамуй. Аливаа үсгийг холбох ёсон нь, “да”-г тэргүүнд боловч *та* мэт, “та”-г дунд ба адагт *да*-гийн дүрээр бичих боловч бусад хэлний нэрийг энэ мэтээр бичихүйд “да”, “та” хоёр үсэг хоорондоо ташаарагдах гэм гарах тул “да”-г тэргүүнд, “та”-г дунд ба адагт цөм уг дүрээр бичиж болмуй. Үлгэрлэвээс *гүсүнтүг, датагада, христос* мэтээр бичихийг өгүүлжүхүй. Холбохүйд уг дүр хувилж орох хэдэн үсэг нь *га ха* чангаар бичгийн дунд орвоос гурван ацаг, *го хо, гу ху* мөн дунд ба адагт болбоос хоёр ацагтай гэдэс, *жа* болбоос *за* мэт бичмүй. Адагт холбож орох байдлыг үзүүлбээс *ан-а аба аг-а эгэ ах-а ама ала ар-а аса ада ача ажа ай-а ау-а* мэт хийгээд, *ани абай агий ами али ари аси ади ачи ажи* мэт болой. Бас -чу, -жу хоёр үсгийг ямар үсэгт залган бичихийг өгүүлбээс *ба га ра са да* энэ таван дэвсгэр үсгийн доор -чу залган бичмүй. Бусад дэвсгэр үсэг ба дэвсгэр үгүй үсэг бүгдийн доор -жу бичмүй. Үлгэрлэн үзүүлбээс *абчу өгчү сурчу тэгүсчү одчу* мэтийг өгүүлжүхүй. Бас *ө ү* тэргүүн урт ацаг бүхий эм үсгийг дунд ба адагт болбоос урт ацгийг хасаж бичмүй. Аль буй хэмээбээс *мэдэгүлхү (ᠮᠡᠳᠡᠭᠦᠯᠬᠦ) хүргэгүлхү (ᠬᠦᠷᠭᠡᠭᠦᠯᠬᠦ)* мэтээр бичихүйг жишиж мэдэгдэхүй хэмээсэн үүнийг урьд мэргэдийн номлолоос мунхаг оюуны хэрээр олж мэдсэнээ

О.Жамьян гүнгийн найруулсан хэл зүйн бичгүүд

тодорхойлон гаргасан нь үсэг бүгдийн ёсыг гүйцэтгэж чадсангүй боловч эгэл миний мэт дүр өчүүхэн тус бүхийг горилж Монгол Улсын Судар бичгийн хүрээлэнгийн эрхэлсэн сайд хэмээх хүнд нэрийг хүлээсэн халх монголын доорд нэгэн бичээч Жамьян хэмээгдэх бээр бичив.

Монгол Улсын олноо өргөгдсөний арван хоёрдугаар он бөгөөд

Арван тавдугаар Сайтар гарсан хэмээх гал туулайн тодорх их хэнгэрэг хэмээх усан нохой жилийн цагаан сараа.

Европын нэгэн мянган есөн зуун хорин хоёрдугаар он бөгөөд аргын улирлын хоёрдугаар сарын элдэв сайн учрал бүрдсэн тохиолт сайн өдрөө.

Mongyul üsüg-ün čayan toluγai orusibai.

(1) a o u. i. e ö ü.
na no nu. ni. ne nö nü.
ba bo bu. bi. be bö bü.
γa γo γu. gi. ge gō gü.
qa qo qu. ki. ke kö kü.
ma mo mu. mi. me mö mü.
la lo lu. li. le lö lü.
ra ro ru. ri. re rö rü.
sa so su. si. se sö sü.
da do du. di. de dö dü.
ta to tu. ti. te tö tü.
ja jo ju. ji. je jō jü.
ča čo ču. či. če čö čü.
(2) ya yo yu. yi. ye yō yü.
wa. we.

Ene man-u Mongyul-un angqan-u nigen jayun üsüg bolai. Qoyin-a nemeqsen olan üsüg-üd-ün doturača mongyulčud-tur olan-ta keregleqseger бүкүүi kedün üsüg-i nemejü bičibesü eyin buyu.

ša šo šu. ši. še šö šü.
fa fo fu. fi. fe fō fū.
za zo zu. zi. ze zō zü.
ca co cu. ci. ce cō cü.
h ho hu. hi. h hō hū.
lh lho lhu. lhi. lh lhō lhü.
Edeger bolai.

Mongyul-un üsüg-tür er-e kemekü čingγ-a. Ersü kemekü saγarmay. Em-e kemekü (3) kōndei γurban ilγal bui. Ali bui kemebesü nigedüger qoyaduyar γurbaduyar anu er-e. dörbedüger inü saγarmay. Tabuduyar jiryuduyar doluduyar anu em-e üsüg bolai. Er-e em-e qoyar üsüg-i nigen ügen-dür qabsurun bičijü ülü bolumui. Ersü üsüg-i er-e ba. Em-e qoyar üsüg-ün alin-dur bolbaču qabsurun bičijü bolqu tula saγarmay üsüg kemeqsen bolai.

A-yin törül-ün doluyan üsüg bolbasu üsüg büri-dür egesig bolju ami oruyulqu tula egesig üsüg kemeküi. Üligerlen üjegülbesü n dur o u üsüg ami oruju no nu bolqu ba. n dur ö ü üsüg ami oruju nö nü bolqu metü-yi ögülejküi, edeger doluyan üsüg teyin-kü üsüg büri-yin egesig bolqu tula uy düri-ber bičig-ün dumda ba. Aday-tur bičijü ülü bolumui. Aliba-ud-tur debisker bolju oruqu arban nigen üsüg bui ali bui kemebesü na ba γa ma la ra sa da ja wa ača γadan-a ingkeleg lüge arban nige bolai. Ingkeleg kemekü inü ng üsüg debisker bolju

oruqu-yi (4) ögüleжүкүи. Debisker bolжу oruqui-yin yosun anu aliba үсүг-үн dumda oruqui-dur na ma la sa дөрбе nigen ачуу-iyar. ba ra bolbasu ачуу-үгеи. га qoyar ачуу-tai. da gedesүн-ү door-a nigen ачуу. ja qoyar urtu ачуу. wa nige gedesү. ng bolbasu ge-yin qayas toluyai-yin deger-e nigen ачуу үiledчү tus tus dayamui. Egүн-ү doturača га үсүг-i debisker bolжау bičiküi-dür er-e em-e-yin erkeber ilжау er-e үсүг-tür debisker bolqu-yi аysilq-a. Em-e ba. Sayarmay үсүг-tür debisker bolqu-yi egsilge kememüi. Üligerlen үjegүlbesү. Aysily-a kemekү үсүг-үн ay anu a-dur аysily-a debisүgsen ba. Egsilge kemekү үсүг-үн eg inü E-dür egsilge debisүgsen metü-ber үligerleжү busud-i medegdeküi. Edeger arban nigen үсүг-i aliba үсүг-үн aday-tur debisker bolжу oruqu-yi үligerlen үjegүlbesү. An ab ay eg am al ar as ad ay au ang metü kiged. Sayarmay үсүг-tür bolbasu га debisker-i uy үge-yi toluyayilaysan үсүг er-e em-e-yin (5) erkeber аysily-a egsilge qoyar үсүг-үн alin jokiqu anu-yi ögküi-dür asiγ түsig metü-ber bičimüi. na debisker-i үсүг-үн dumda bičiküi-dür nigen ачуу үiledmüi kemekү bolbaču ja ča ta da metü үсүг-үн deger-e bičimüi. Üligerlen үjegүlbesү ončily-a onča köндү metü-yi ögüleжүкүи. Busud үсүг-үн deger-e jaljaqui-dur чөм ingkeleg bičimüi. Basa dabqur debisker kemekү үсүг-үн yosun anu. na га ma la ra sa da ene doluyan debisker үсүг-үн deger-e ja-yi qoyar urtu ачуу. Üiledчү debiskerlekü-yi ögüleжүкүи. Üligerlen үjegүlbesү ayin ayiy ayim ayil ayir ayis ayid metü bolai. Basa dayaqu үсүг-үн yosun anu. yi yin bar /ber/ ene γurba bolbasu бүкү debisker-үгеи үсүг ba. ya wa qoyar debisker үсүг-i dayamui. u bolbasu γayča na debisker үсүг-i dayamui. i iyar /iyer/ iyan /iyen/ bolbasu ya wa qoyar-ača busud yisүн debisker үсүг бүгүde-yi dayamui. un bolbasu na ya wa γurba-ača busud naiman debisker үсүг бүгүde-yi dayamui. Basa dayan degen. Tayan tege, (6) anu inü dur /dür/ tur /tür/ luy-a lüge. Nuγud nüγüd. Yuγan yügen. Ene arban дөрben үсүг. Yambar үсүг-i dayamui kemebesү. Tayan tege tur /tür/ γurba anu га ba ra sa da tabun debisker үсүг-i dayamui. dayan degen dur /dür/ γurba anu busud debisker үсүг-үd ba, debisker-үгеи үсүг бүгүde-yi dayamui. Basa dakin iljabasu. dayan tayan anu luy-a nuγud yuγan ene jiryuy-a чөм er-e үсүг-i dayamui. degen tege inü lüge nüγüd yügen ene jiryuy-a чөм em-e ba sayarmay үсүг-i dayamui. Aliba үсүг-i qolbuqu yosun anu. da-yi terigүн-dür bolbasu ta metü. ta-yi dumda ba aday-tur da-yin türi-ber bičikү bolbaču busud kelen-ү ner-e-yi ene metü-ber bičiküi-dür da ta qoyar үсүг qoyurundu-ban tasiyaraydaq gem γarqu tula da-yi terigүн-dür. ta-yi dumda ba aday-tur чөм uy türi-ber bičijү bolumui. Üligerlebesү küsüngtüg. datayada. keristos metü-ber bičikү-yi ögüleжүкүи. Qolbuqui-dur uy türi qubilжу oruqu kedүн үсүг inü га qa čingγ-a-bar (7) bičig-үн dumda orubasu qurbaqad¹ ачуу.

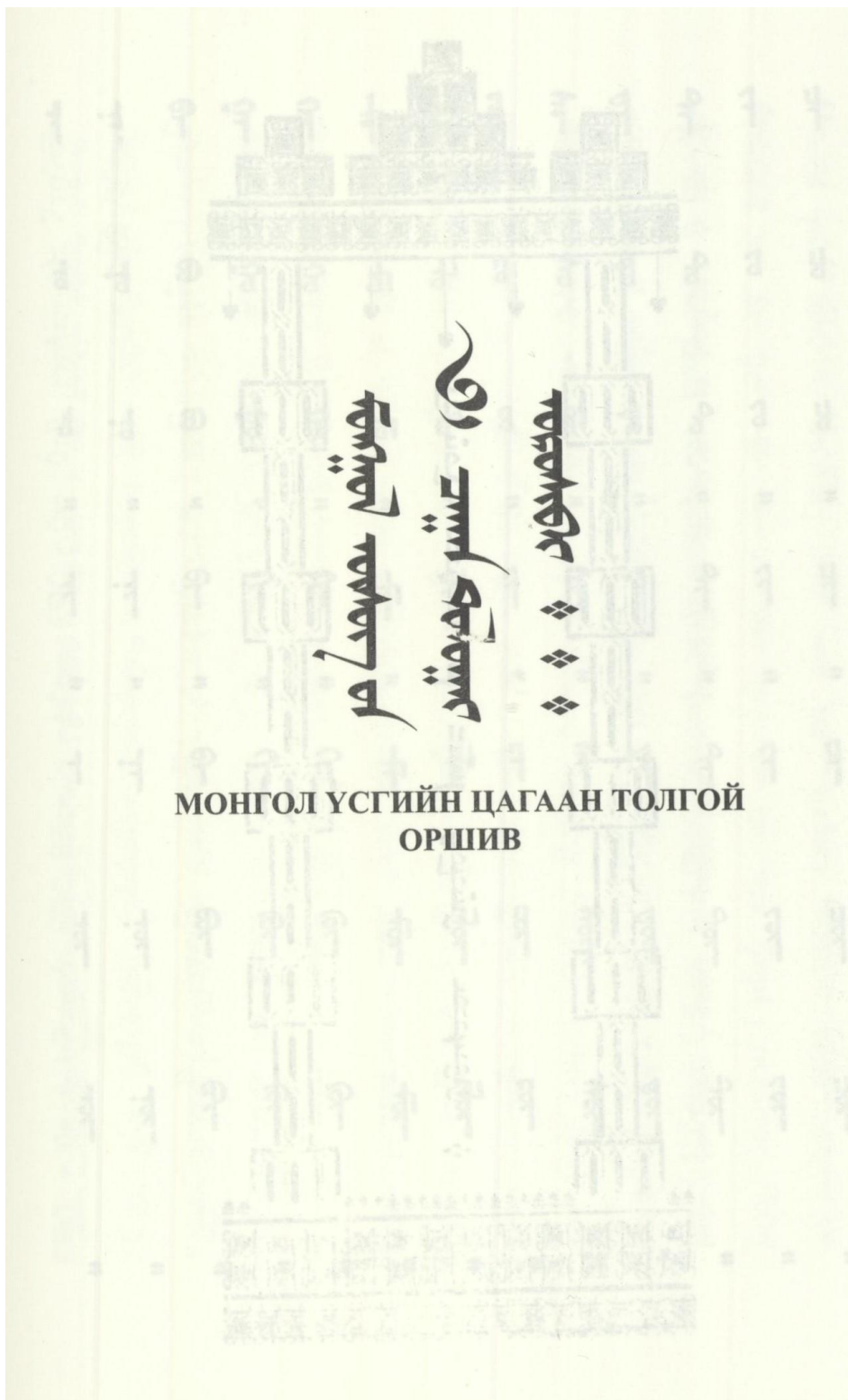
¹ γurbayad

γo qo. γu qu mön dumda ba aday-tur bolbasu qoyar ačuy-tai gedesü. ja /ʃ/ bolbasu ja /ʃ/ metü bičimüi. Aday-tur qolbuju oruqu bayidal-i öjegülbesü. an-a aba ay-a ege aq-a ama ala ar-a asa ada ača aja ay-a au-a metü kiged. ani abai agii ami ali ari asi adi ači aji metü bolai. Basa ču /čü/ ju /ju/ qoyar üsüg-i yambar üsüg-tür jalyan bičikü-yi ögülebesü. ba γa ra sa da. Ene tabun debisker üsüg-ün door-a-ču jalyan bičimüi. Busud debisker üsüg ba. Debisker-ügei üsüg bügüdeyin door-a-ču bičimüi. Üligerlen üjegülebesü abču ögčü surču tegüsčü odču metü-yi ögülejüki. Basa ö ü terigün urtu ačuy бүкүи em-e üsüg-i dumda ba aday-tur bolbasu urtu ačuy-i qasuju bičimüi. Ali bui kemebesü medegülkü kürgegülkü metü-ber bičikü-yi jisiju medegdeküi. Kemegeen egün-i uridu merged-ün nomlal-ača mungqay oyun-u kiri-ber olju medegsen-iyen todurqayilan γaryaysan anu üsüg bügüde-yin yosun-i güiçedkejü (8) čidayсан-ügei bolbaču. Egel minu metü-dür öčüken tusa бүкүи-yi γorilaju Mongγul ulus-un Sudur bičig-ün küriyeleng-ün erkilegsen sayid kemekü kündü ner-e-yi küliyegsen qalq-a mongγul-un dooradu nigen bičigeči jamyang kemegdekü ber bičibei.

Mongγul ulus-un olan-a ergügdegsen-ü arban qoyaduγar on böged.

Arban tabudüγar sayidur γaruysan kemekü γal tulai-yin doturaki yeke kenggerge kemekü usun noqai jilün čayan sar-a.

Ibrofa-yin nigen mingyan yisün jayun qorin qoyaduγar on böged. Ary-a-yin ularil-un qoyaduγar sarayin eldeb sayin uçiral бүридүгсн токийалту sayin edür-e.

Оршил
МОНГОЛ ҮСГИЙН ЦАГААН ТОЛГОЙ
ОРШИВ

МОНГОЛ ҮСГИЙН ЦАГААН ТОЛГОЙ
ОРШИВ

1. Өгөгдөл
 2. Өгөгдөл
 3. Өгөгдөл
 4. Өгөгдөл
 5. Өгөгдөл
 6. Өгөгдөл
 7. Өгөгдөл
 8. Өгөгдөл
 9. Өгөгдөл
 10. Өгөгдөл
 11. Өгөгдөл
 12. Өгөгдөл
 13. Өгөгдөл
 14. Өгөгдөл
 15. Өгөгдөл
 16. Өгөгдөл
 17. Өгөгдөл
 18. Өгөгдөл
 19. Өгөгдөл
 20. Өгөгдөл
 21. Өгөгдөл
 22. Өгөгдөл
 23. Өгөгдөл
 24. Өгөгдөл
 25. Өгөгдөл
 26. Өгөгдөл
 27. Өгөгдөл
 28. Өгөгдөл
 29. Өгөгдөл
 30. Өгөгдөл
 31. Өгөгдөл
 32. Өгөгдөл
 33. Өгөгдөл
 34. Өгөгдөл
 35. Өгөгдөл
 36. Өгөгдөл
 37. Өгөгдөл
 38. Өгөгдөл
 39. Өгөгдөл
 40. Өгөгдөл
 41. Өгөгдөл
 42. Өгөгдөл
 43. Өгөгдөл
 44. Өгөгдөл
 45. Өгөгдөл
 46. Өгөгдөл
 47. Өгөгдөл
 48. Өгөгдөл
 49. Өгөгдөл
 50. Өгөгдөл
 51. Өгөгдөл
 52. Өгөгдөл
 53. Өгөгдөл
 54. Өгөгдөл
 55. Өгөгдөл
 56. Өгөгдөл
 57. Өгөгдөл
 58. Өгөгдөл
 59. Өгөгдөл
 60. Өгөгдөл
 61. Өгөгдөл
 62. Өгөгдөл
 63. Өгөгдөл
 64. Өгөгдөл
 65. Өгөгдөл
 66. Өгөгдөл
 67. Өгөгдөл
 68. Өгөгдөл
 69. Өгөгдөл
 70. Өгөгдөл
 71. Өгөгдөл
 72. Өгөгдөл
 73. Өгөгдөл
 74. Өгөгдөл
 75. Өгөгдөл
 76. Өгөгдөл
 77. Өгөгдөл
 78. Өгөгдөл
 79. Өгөгдөл
 80. Өгөгдөл
 81. Өгөгдөл
 82. Өгөгдөл
 83. Өгөгдөл
 84. Өгөгдөл
 85. Өгөгдөл
 86. Өгөгдөл
 87. Өгөгдөл
 88. Өгөгдөл
 89. Өгөгдөл
 90. Өгөгдөл
 91. Өгөгдөл
 92. Өгөгдөл
 93. Өгөгдөл
 94. Өгөгдөл
 95. Өгөгдөл
 96. Өгөгдөл
 97. Өгөгдөл
 98. Өгөгдөл
 99. Өгөгдөл
 100. Өгөгдөл

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

